

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

עה.

עין משפט נר מצוה

יא א מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה ט:
 יב ב מיי פ"ח מהלכות מלאכות אלויות הל' כב טו"ש י"ד סי' קמב סעיף ד:
 יג ג ד מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה י:
 יד ה מיי פ"ח מהל' טומאת פריעת הלכה ט:
 טו ו מיי פ"ח מהל' סנהדרין הלכה ג:
 ז (מיי פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הל' ט):

לעני רש"י
 אגרו"ר. [אגרו"ר].
 חרות. חירות.
 אינקרינ"ר. לחרוך.

רבינו חננאל

מנ"ח אין צולין את הפסח על האסלה ואם הייתה אסלה מנוקבת מותר. ומכונתו לן איבא דמאן דאסר לצלות את הפסח על האסלה וסבר כיון שאין האש בעצמה טובבת אותו אינו צלי אש. תנור שהסיקו בקליפי עולה שהן איסורי הנאה וגרפו ואפה בו את הפסח. לדברי האוסר צליית הפסח באסלה מהו. אמר ליה רב איא הפסח מותר. איני והאמר רבי יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו את הפסח אין זה צלי אש משום שנאמר צלי אש שני פעמים (וידיקין טעמא דכתיב צלי קרינא ביה). נ"א: למעוטי כי האי גונגא צלי אש קרינא ביה. ושנינן גלי רחמנא בצליית הפסח דלאו אש היא וילפינן מינה, אי בעית מיהו רחמנא אלא אש, ת"ר תתבו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש. ורבי אבר רבי גחלת אש היא והתניא מכות אש לי אלא שנבחה באש ופרחה בה נגע הוא שהוא טמא. נכחה בגחלת ברמץ ב"ר מין, ת"ל מכות מכות ריבה כלומר שניה ושלש הנתוב מכות לרבות כל מכות הבאה מחמת אש. מדרבי לגחלת מרביא דקרא ש"מ דגחלת לאו רדיא אש היא. ושנינן כי קא מתכח איהא אש, והא בת כהן דכתיב בה באש תשרף וא"ר מתנה פתילה של אבר. ושנינן שאני תשרף דאמר קרא באש תשרף מדלא כתיב תשרף באש דמשמע אין שריפה עולה לה אלא באש, אלא כתיב רחמנא באש תשרף לרבות כל שרפה הבאה מכה האש ואע"פ שאינה אש בעצמה. אבל פרים הנשרפים דכתיב אש אחר שריפה שנאמר ושרף אותו על עצים באש, אין שריפה עולה לה אלא באש עצמה, למעוטי סיד ורתח ונפסיס ורתחם וכיוצא בהן. פי' הייא מהרה. ס"א לעלל והוא מהרה. חילקם בלשון אבל הפתרון אחד.

וגרפו ואפה בו את הפסח מהו. מימה לרבי"א מאי קבעי הא קמני סיפא (ט) בישלה ע"ג גחלים דברי הכל מותרת ואפי' למאן דמוקי התם בגחלים עוממות לא גרע חומו מחוס חרס התנור שגרפו ומיך ר"י שאני גחלים שאין חומום בא מחמת השלכות אלא מחמת עצמן ועפרה בעלמא הן אבל חוס התנור שגרפו מחמת חוס שלהבת האצוקה צל שהוא איסור גמור הילכך מיבעי ליה ותימה לר"י כיון דהפת אסור כשאצוקה נכגדו וחוס אצוקה אסור ר"א אסור כשגרפו ואפה בו את הפסח נמי יהא אסור הפסח ופי' ר"י דאפילו כשאצוקה נכגדו לא אסור אלא מדרבנן ולא משמע כן דשמעתי וגם לא היה שייך לפלוגי אי יש שבת ע"ש צפת אי לא¹ וצירושלמי דייק כשהפסח נלגה בתנור והגחלים תמחו הלא חוס התנור כמו כן מצשלו והוי ללי מחמת דבר אחר ומפרש כי איכא אש האש נולח כח התנור והתנור מנרץ חוס הגחלים שלא יתפור: **אין י אלא שנבחה באש מניין בו.** אע"ג דשחין ומכוח שוין לכל דבר דשחין ומכוח מטהלים בשבוע אחד דשער לנן וצפשוין מ"מ נפקא מינה לענין לירוף דשחין ומכוח אין מנטרפין: **נכחה בגחלת בגפסיס בו.** מימה מה בין גפסיס רותח וסיד לחרסו של תנור דאמרין לעיל טעמא דכתב רחמנא ללי אש שני פעמים הלא לאו הכי ללי אש קרינא ציה והכא איצטרין סיד וגפסיס רותח ריבויא אבל מאש לא הוה ידענא: **הא לאו הכי נהדרת א א איקרי אש.** נראה לרש"י דהוה מני למימר גלי רחמנא מכה וגמרין מינה ולא איצטרין לשנויי צע"א אלא משום לשון אחרון לעיל מיהו מימה אמאי לא משני לרבי איירי בגחלים לוחשות והכא לא איצטרין לרבי"א אלא עוממות דלא איקרי אש דמוכח בסמוך ו"ל נהי דגחלת דקרא היינו עוממות סתם גחלת דמשנה ודצרייתא הוי לוחשות: **באש תשרף לרבות כל שריפות.** דמשקף ריבויא הוא דהוה מני למיכתב צלש תמות: **למעוטי אבר מעיקרו.** הקשה ה"ר יוסף ניימא צלש פרט תשרף כלל ועשה כלל מוסף על הפרט ורבי כל מילי ואפילו אבר מעיקרו דלא דמי לפרט ו"ל דכלל דמשקף קאי אפרט כלומר צמה תשרף צלש הלכך לא מרבינן מתשרף אלא דומיא דאש דקאי עליה והוי כלל השרף לפרט דאמרין ציטוי הדס (מולין דף פח): דאין דינן אותו בכלל ופרט ריב"א. והקשה רבינו יעקב דאורלינ"ש אמאי איצטרין קרא למעוטי אבר מעיקרו הא שבעע"ל ליה ממלאיטריין לא תצערו למעוטי שאין שריפת צת כהן דומה שבת מכלל דאין יכול לשורפה צו צאצר מעיקרו דאי יכול לשורפה צו א"כ פשיטא דלא דמיה שבת כיון דיכול לעשות צלל דמייית שבת ואומר ר"י דלא פירכא היא כלל דאיצטרין קרא היכא דליכא אבר מעיקרו דאי

לקיוהא דפירא. איגדו"ר. טעם הפרי עומד צו שלא הוליא ממנו כלום ואע"פ שהולש מאליו ונתקלקל טעמו מוליא דס שכחו דקברו: **הכא ליתא לקיוהא דפירא בעיניו.** שצלו ללי הראשון: **מוקפת.** עשויה כבריחים כעין שלנו ויש חלל גדול בין צריח לצריח ונתן השפוד לרוחצו וכל הטלה נללה באור צדין שני צריחים שאין צשרו נוגע בצרול: **לדברי האוסר.** דפרק כל עשה (לעיל טו:) רבי אומר הפסח אסורה: **משה.** הכא אין שבת ע"ש צפת: **צלי אש.** קרינא ציה וגבי עזי איסורא מיהא ניתסר דהתם לא כתיב מיטעוט: **אאש קפיד רחמנא.** וחוס התנור מולדת אש הוא ואס תמן צו כגד נשרף ונעשה פסח ואש: **חסנו.** נפסח ולא הצדיל אלא תתכו צשניס ושלשה מקומות למהר ללייתו. אינקרינ"ר צלע"ו: **צרינן.** אפר רותח: **גפסיס.** מין סיד הוא: **מניין.** שידרון משום מכה ולא משום שחין. ואף על פי שמכוח ושחין שוין בטומאתן נפקא מינה דחצי גריס מכת מכות מחמת חור וחצי גריס מכת מכות שהוא לקות אור אחר שלא היה מחמת האור ה"ל מנטרפין. כהכל שוחטין (מולין דף ט). מפרש: **פסינא של אבר.** מתיכו וורקו לתוך פיה: **תשרף.** כל מיני שריפה משמע מדלל כתיב צלש ונשמוק: **וכ"ש אש.** לשון קושיא הוא: **צני אהרן שריפה נשמה וגוף קיים.** הוא צנההדרין (דף צג) כניין צ' שוחטין של אש נכנסו להן בצחוטמיהן: **חמי האור.** רותחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: **גזירה שוה.** מצני אהרן למה לי מיעוף מהכא ללא מקפינן חבילי זמורות דהא צרור ליה מיתה יפה צעין: **אי לאו גזירה שוה פה אמינא.** על כהן אש מניס כגון להקיף חבילי זמורות וצעין דלילו שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה לררכה. ואי משום דרצ נחמן דצעין מיתה יפה ה"ל נפיש לה חביליט טובא ירבו לה היסק גדול שתמות מהר: **מה משמע לן.** גזירה שוה דשריפת קמה וגוף קיים נמי שריפה היא וכיון דשריפה היא אהני דרצ נחמן לאפוקי זמורות ורתחין (ט): **אלא צלש למה לי כיון דקופינו לרבות כל שריפות: אבר מעיקרו.** שמוציא אותו מן הקרקע רותח הוא צלל מולדת אש: **ועל היכא דכתיב אש.** וכתב נמי שריפה צהדיה לרביי כל שריפות אתא צתמיה: **הכא.** כיון דכתב שריפה צרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קאלמר: על

(א) לעיל טו: (ב) מולין טו.
 (ג) סנהדרין נב, ד.
 (ד) סנהדרין נב, ז.
 (ה) וע"פ צ"ל ר"י אמר רבה נר אבות.

תורה אור השלם

1. ואבלו את הבשר בקליפה הנה צלי אש ומצות על מריס יאבקה: שמות יב ה
2. אל תאכלו ממונו קא ובלש ממשל פריס כי אם צלי אש ראשו על קרעיו ועל קרבו.
3. או בשר כי יתקה בעור מכות אש ויתנה מוחת המוקה בדרת לקנה אצמדות או לקנה: ויקרא יג כד
4. ובת איש כהן פי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף: ויקרא כא ט
5. לא תקם ולא תטר את בני עמך ויהיבה לרעך כחוק אני יי: ויקרא יט יח
6. והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהור אל שפך הדשן ושרף אתו על עצים באש על שפך הדשן ושרף: ויקרא יח יב

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' לאפוקי זמורות ורתחין ג"כ נראה לפע"ד דהא לפשט דרש"י לדרין קאי מפרשין ודאי להאי דרצ נחמן צהדי אש לאפוקי זמורות ורתחין זמורות ממשעין להו מנ"ש ורתחין מדרב נחמן: (ב) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמני בסופא ג"כ צפיק כל שעה דף כ"ו ע"ב:

מוסף רש"י

בקליפי עולה. קליפי אלוים ומונים שפך הס ככלל פרי ואסורין משום עולה (לעיל טו). בגחלת. פסח שלל כנה (מולין טו). ברמץ. אפר סס וכן שמו נלשון ערבי (טו). בגפסיס. מין סיד וגרפין אותו כמין סיד (טו).

מוסף תוספות

א. שנאפה בו את הפסח. מוס' שאלן. ב. י"א. ועוד ק"ל מה שייך לאפלוגי מדרבנן אי יש שבה עצים כפת או לא. טס.

לא תימנא הכי תיקשי אמאי איצטרין קרא דלא דמי שבת כיון שיכול להרתיח פמילה של אבר מערב צבת: [ועיין מוס' ימותו ו: ד"ה טעמא]: מלמוד